

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

- ✓ Özel Öğrenme Güçlüğü Nedir?
- ✓ Belirtileri Nelerdir?
- ✓ Nedenleri Nelerdir?
- ✓ Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Özellikleri

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ (ÖÖG) NEDİR?

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde şu şekilde tanımlanmıştır.

Özel öğrenme güçlüğü olan birey: Dili yazılı ya da sözlü anlamak ve kullanabilmek için gerekli olan bilgi alma süreçlerinin birinde veya birkaçında ortaya çıkan ve dinleme, konuşma, okuma, yazma, heceleme, dikkat yoğunlaştırma ya da matematiksel işlemleri yapma güçlüğü nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi ifade eder.

DSM 5'e göre

Özel öğrenme bozukluğu okul çağlarıyla başlayan; okuma, yazılı anlatım ve matematik problemleriyle kendini gösteren gelişimsel bir bozukluktur.

DSM 5'te 3 özel öğrenme yetersizliğinden söz edilir:

1. Okuma yetersizliği,
2. Yazılı anlatım yetersizliği,
3. Matematik yetersizliği

ÖÖG olan bireyler normal yada normalin üzerinde zeka seviyesine sahip olmasına rağmen,

- ✓ okuma,
- ✓ yazma,
- ✓ matematik,
- ✓ konuşma,
- ✓ dinleme,
- ✓ anlama ve kendini ifade etme,

becerilerinden bir ya da birkaçında yaşıtlarına ve zekâsına oranla düşük başarı gösterirler.

Farklı tanımlar incelendiğinde, özel öğrenme güçlüğü'nün (ÖÖG)

--sözlü veya yazılı dili anlama ya da kullanma,

--matematiksel işlemleri yapma,

--hareketleri koordine etme ya da dikkati yöneltme becerilerini olumsuz etkileyen bir yetersizlik olduğu görülmektedir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

ÖÖG'nin ilk belirtilerinin okul öncesi dönemde dahi görülebilmemesine karşın, sorunlar, genellikle çocuk ilkokula başlayıp harfler, rakamlar, sembollerle yoğun olarak çalışmaya başladığında fark edilir.

“Çok zeki ama hala okumayı sökemedi”,

“İfadeleri çok düzgün, çok akıllı bir çocuk ama yazısını okumak imkânsız/ ters yazıyor”,

“Çok yaratıcı ama okuması çok yavaş ve harfleri karıştırıyor”,

“Harika okuyor yazıyor ama matematikte en kolay soruları bile çözemiyor”

gibi ifadeler ÖÖG yaşayan çocukların ailelerinden sıklıkla duyulan cümlelerdir.

Okul öncesi Dönemde ÖÖG'nin Erken Belirtileri:

--Sözcükleri telaffuz etmede güçlük

--Doğru sözcükleri bulmada güçlük

--Alfabeyi, rakamları, renkleri, şekilleri, haftanın günlerini öğrenmede güçlük

--Yönergeleri takip etmede güçlük

--Kalem ve silgi gibi araçları tutmada güçlük

--Ayakkabısının bağcıklarını bağlamada, giysisinin düğmelerini iliklemede güçlük

--Kısa dikkat süresi (örneğin, 5 yaşında bir çocuğun kısa bir hikâyeyi dinleyecek kadar uzun süre oturamaması)

--Kolayca ilginin/dikkatin dağılması

--Zayıf dinleme becerileri

İlkokul/Ortaokul Döneminde ÖÖG'nin Erken Belirtileri

- Harfler ve sesler arasında bağlantı kurmada güçlük
- Sesleri kullanarak sözcük üretmede güçlük
- Okurken basit kelimeleri karıştırma
- Basit matematik kavramlarını anlamada güçlük
- Zamanı söyleme ile ilgili becerilerde güçlük
- Yeni becerileri öğrenmede güçlük
- Açık uçlu sorulara cevap vermede güçlük
- Okumayı veya yazmayı sevmeme veya yüksek sesle okumadan kaçınma
- Günlük yaşamında düzensizlik (ödevlerinin düzensiz olması, odasının dağınık olması gibi)
- Yıl, ay, gün gibi kavramları karıştırma (hangi mevsimdeyiz denince Mayıs diye yanıt verir)
- Kötü el yazısı
- Tersten yazma (ismini Ahmet yerine temhA)
- Alfabeyi ve kafiyeli kelimeleri öğrenmede ve seslerle harfleri eşlemede zorluklar

Yukarıda verilen erken belirtiler hayatımızın çeşitli dönemlerinde hepimiz tarafından gösterilmekte hatta, yetişkin hayatına geçtikten sonra bile bu belirtilerin gözlenmesi mümkün, ancak önemli olan, bu belirtilerin düzenli olarak uzun bir süre boyunca kendini göstermesi ve kişinin okul başarısını olumsuz şekilde etkilemesi

Yukarıdaki erken belirtilerden biri olan okumayı sevmeyen bir öğrenci okul hayatında başarılı olabilmekte aynı şekilde odası, ödevleri düzensiz olan bir öğrenci okulunda gayet başarılı olabilmektedir.

Bu nedenle, yukarıda sıralanmış örneklerin sadece olası bir öğrenme güçlüğünün işaretleri olduğu kabul edilmeli ve öğrenci daha doğru bir değerlendirme yapılabilmesi için uzmanlara yönlendirilmeli

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDENLERİ

Özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerle yapılan çalışmalarda beynin yapısında ve işleyişinde belirgin farklılıklar gözlemlenmiştir.

Örneğin:

Bazı bireylerde beynin iki yanında da bulunan ve dil ile ilgili olan planum temporale alanında farklılıklar görülmektedir.

Disleksi olan bazı bireylerde bu iki alan aynı boyuttadır. Disleksi olmayan bireylerde ise sol planum temporale belirgin şekilde daha geniştir.

Bilgiyi işleme süreci daha yavaş bir hızda veya ÖÖG olmayan bireylere göre daha farklı yöntemlerle gerçekleşmektedir.

Öğrenme süreci doğruluk oranı düşük veya daha yavaş şekilde olabilmekte ve öğrenme ile ilgili bir işi yaparken yeteneksizlikten veya yetersizlikten kaynaklanmayan bir şekilde beklenin altında performans sergileyebilmektedir.

Beyin yapısındaki ve işleyişindeki farklılıklar ÖÖG olan bireylerin öğrenemeyeceği anlamına gelmemektedir.

Eğitimsel süreç, öğrenme stratejileri, telafi teknikleri ve iyileştirici müdahaleler öğrenme sürecini anlamlı şekilde etkilemektedir.

Bu nedenle, ÖÖG olan bireylerin özel gereksinimlerini karşılayabilecek etkili ve verimli öğrenme ve öğretme yöntemleri belirlenmeli ve eğitim sürecinde kullanılmalıdır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ

ÖÖG olan öğrenciler için tek bir gruptan bahsetmek mümkün değildir.

Erkeklerde ÖÖG tanısı alma oranı kızlara göre yaklaşık 3 kat daha fazladır.

Uzmanlar için en büyük zorluk ÖÖG olan çocuk ile, çalışmadığından dolayı akademik zorluk yaşayan (tembel olarak nitelenen) çocuğu ayırt edebilmektir.

Zihinsel kapasite açısından ÖÖG olan öğrenciler ortalama veya ortalama üstü IQ puanına sahip olmaktadır. Fakat ÖÖG olan öğrencilerin neredeyse tümü bir ya da daha fazla alanda akademik başarısızlık yaşamaktadır.

Özel öğrenme güçlüğü olan bireylerde en sık görülen 10 özellik;

- 1- Önemli gelişimsel alanlarda gecikme
- 2- Dürtüsellik – düşünmeden hareket etme
- 3- Duygusal dalgalanma – duygularda hızlı değişim (ağlarken birden gülmeye başlama gibi)
- 4- Genel koordinasyon eksikliği
- 5- Dikkat bozukluğu
- 6- Algı-motor bozukluğu
- 7- Bellek ve düşünme bozuklukları
- 8- Belirgin akademik problemler (özellikle okuma ve matematik alanlarında)
- 9- Konuşma ve konuşma seslerini öğrenme bozuklukları
- 10- Merkezi sinir sistemi düzensizliği ve bozukluğu belirtileri

Fatsa
Rehberlik ve
Arařtırma
Merkezi